

บทที่ 4

บริบทของพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้ข้อมูล Tcnap – Recap บ้างส่วนมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ในประเด็นด้านการวิเคราะห์ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยให้สามารถเข้าใจบริบทด้านต่างๆของชุมชน โดยสามารถแสดงออกมาได้ดังนี้

1. ด้านกายภาพ
2. สิ่งแวดล้อม
3. สังคม
4. ประเด็นที่ดำเนินการ

ด้านกายภาพ

ประวัติความเป็นมาของตำบล

บรรพบุรุษ อพยพมาจากโคราช มาตั้งรกรากริมหนองสามหง่า ซึ่งมีผู้นำ ชื่อ หมื่นขุนศรี เป็นกำนันคนแรกของตำบลบ้านไทย คนที่ 2 ชื่อ นายสิงห์ สายเมฆ คนที่ 3 ชื่อ นายเอนก บุญถูก ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาและปั้นหม้อดิน พื้นที่ของตำบลบ้านไทย สมัยก่อนมี 3 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านกอก บ้านค้อทอง บ้านกลางใหญ่ ต่อมามีการแยกเขตการปกครองเป็นตำบล ตำบลบ้านไทยได้ถูกแยกออกมาปกครองเป็นตำบลบ้านไทย ประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน กำนันคนปัจจุบันคือ นายสมภาร วงศาสนธิ์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเขื่องใน อยู่ห่างจากอำเภอ 17 กิโลเมตร อาณาเขตทิศเหนือจรดตำบลบ้านกอก ทิศใต้จรดตำบลค้อทอง ทิศตะวันออกจรดตำบลยางซึ้งและตำบลค้อทอง ทิศตะวันตกจรดตำบลกลางใหญ่ ตำบลบ้านไทย มีพื้นที่รวมประมาณ 60 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 37,500 ไร่ ปัจจุบันตำบลบ้านไทย มี 12 หมู่บ้านจากข้อมูลตำบล (TACNAP) พบว่าประชากรทั้งหมดมี 5,434 คน หญิง 2,802 คน ชาย 2,632 คน หมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุดคือหมู่ที่ 10 รองลงมาคือหมู่ที่ 3 และหมู่ที่มีประชากรน้อยที่สุดคือหมู่ที่ 4

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย เมื่อปี พ.ศ. 2540 โดยปัจจุบันนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทยคือ นายบุญเลิศ ผ่องราศี

สภาพเศรษฐกิจ

ประชาชนตำบลบ้านไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาทำไร่ ทำให้ตำบลบ้านไทยเป็นตำบลที่เด่นในเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งเป็นการสืบทอดต่อกันมาเป็นชุมชนที่มีความพอเพียงและมีความช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกันยังคงยึดวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย ตำบลบ้านไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในตำบลไม่ว่าจะเป็นการศึกษาดูงานและการสนับสนุนงบประมาณให้กู้ยืมไม่มีดอกเบี้ย เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งโดยให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จึงทำให้เกิดกลุ่มงานต่างๆขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มโรงสีชุมชน กลุ่มจักสาน กลุ่มผลิตภัณฑ์อินทรีย์ตำบลบ้านไทย กลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวตำบลบ้านไทย เป็นต้น

สิ่งแวดล้อม

สภาพลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ตำบลบ้านไทย มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการทำการเกษตรและมีแหล่งน้ำธรรมชาติของตำบลบ้านไทย ดังนี้

1) แม่น้ำชี เป็นแม่น้ำสายหลักที่ไหลผ่านพื้นที่บ้านทุ่งใหญ่ หมู่ที่ 8,9 บ้านโพหนองหมู่ที่ 6,7,11,12 เป็นแม่น้ำที่กั้นเขตระหว่างตำบลบ้านไทยกับตำบลลือทองและตำบลกลางใหญ่นับว่ามีความสำคัญกับชาวบ้านเป็นอย่างมากเป็นแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร การประมง การอุปโภคและบริโภค

2) หนองสามหง่า เป็นหนองน้ำที่อยู่ในเขตพื้นที่บ้านไทย หมู่ที่ 2 และบ้านโพหนองหมู่ที่ 4 เป็นแหล่งน้ำอาหารและแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรรวมทั้งอุปโภคและบริโภค

3) ลำห้วยน้อย เป็นลำห้วยที่อยู่ในเขตพื้นที่บ้านโพหนอง หมู่ที่ 4 เป็นแหล่งน้ำอาหารและแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรรวมทั้งอุปโภคและบริโภค

4) หนองปลาแปลวหรือ หนองปาแป่ว เป็นหนองน้ำที่อยู่ในเขตพื้นที่บ้านโพหนอง หมู่ที่ 7,11 เป็นแหล่งน้ำอาหารและแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรรวมทั้งอุปโภคและบริโภค

5) หนองโชมย เป็นหนองน้ำที่อยู่ในเขตพื้นที่บ้านทุ่งใหญ่ หมู่ที่ 8 เป็นแหล่งน้ำอาหารและแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรรวมทั้งอุปโภคและบริโภค

6) สระประทุมทิพย์ เป็นสระน้ำที่อยู่ในเขตพื้นที่บ้านทุ่งใหญ่ หมู่ที่ 8 เป็นแหล่งน้ำที่ใช้เป็นเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำอยู่ในเขตวัดบ้านทุ่งใหญ่

7) ลำห้วยเรือ เป็นลำห้วยที่อยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนคู หมู่ที่ 10 เป็นแหล่งน้ำอาหารและแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรรวมทั้งอุปโภคและบริโภค

8) ลำห้วยน้อย เป็นลำห้วยที่อยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนคู หมู่ที่ 10 เป็นแหล่งน้ำอาหารและแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรรวมทั้งอุปโภคและบริโภค

9) หนองเลิง เป็นหนองน้ำที่อยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนคู หมู่ที่ 10 เป็นแหล่งน้ำอาหารและแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรรวมทั้งอุปโภคและบริโภค

การท่องเที่ยว

เนื่องจากวัดบ้านทุ่งใหญ่ เป็นวัดเก่าแก่และมีโบราณวัตถุจำนวนมาก และได้รับการจดทะเบียนจากวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานีให้เป็นแหล่งโบราณสถานที่มีความสำคัญ และภายในวัดยังมีอนุสรสถานหลวงปู่คุณากรณ์ อดีตเจ้าอาวาสวัดและเจ้าคณะตำบลบ้านไทย ถึงแม้จะมรณภาพไปแล้วชาวบ้านยังมีความเคารพศรัทธาทำให้มีนักท่องเที่ยวเคารพนับถือมากราบไหว้บ่อยๆ ซึ่งชาวบ้านก็ได้ช่วยกันดูแลรักษาเป็นอย่างดี

สังคม

สภาพสังคมวัฒนธรรม

เนื่องจากบรรพบุรุษของชาวตำบลบ้านไทย มีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวอีสาน โดยชาวบ้านยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอีสานตามฮีต 12 คอง 14 โดยมีบุญประเพณีในด้านต่างๆ เช่น บุญคูณลาน บุญข้าวจี่ บุญมหาชาติ บุญสงกรานต์ บุญออกพรรษา บุญกฐิน บุญเข้าพรรษา เป็นต้นภาษาที่ใช้ในพื้นที่จะเป็นภาษาอีสาน

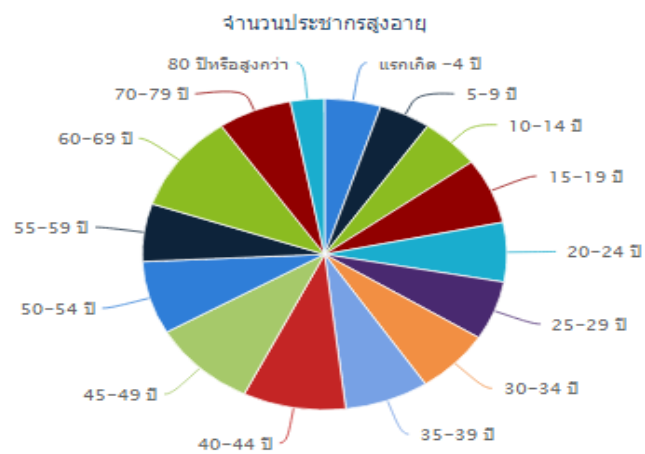
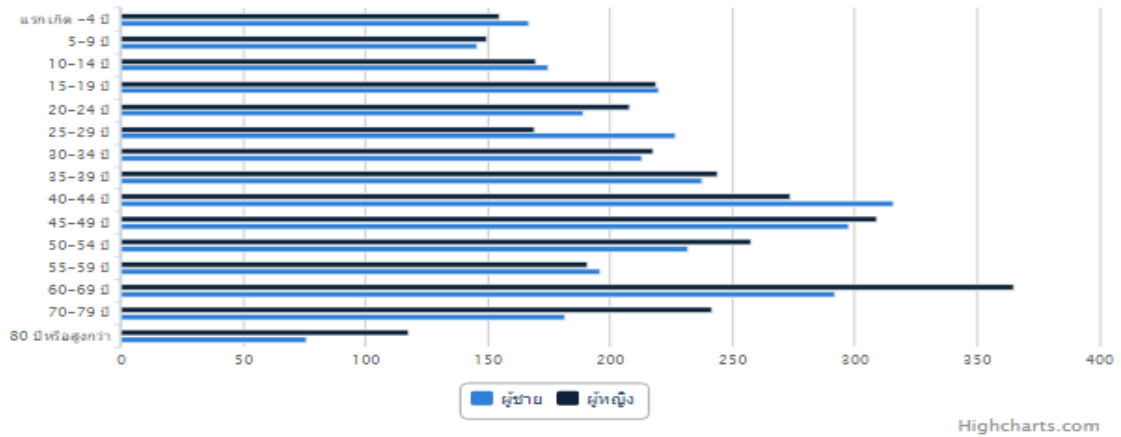
สภาพการเมืองการปกครอง

เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการปกครองตามระบบของทางราชการ สถานการณ์ทางการเมือง การหาเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิก อบต. และผู้บริหาร มีการหาเสียงเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 76.14 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยมี นายบุญเลิศ ผ่องราศรี เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทยและนายสมภาร วงศาสนธิ เป็นกำนันตำบลบ้านไทย และมีผู้นำทั้ง 12 หมู่บ้าน สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลบ้านไทยสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ ความกินดี อยู่ดี ของประชาชนทำให้ชุมชนเข้มแข็งด้วยทุนทางสังคมของแต่ละชุมชน โดยตำบลบ้านไทยแบ่งการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ดังต่อไปนี้

หมู่ที่ 1 บ้านไทย	นายวิชาญ ไชยศรีชะ	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 2 บ้านไทย	นายมิตรชัย บุญเอก	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 3 บ้านโพนทราย	นายวรจักร ประกอบศรี	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 4 บ้านโพนทราย	นายสมภาร วงศาสนธิ	เป็นกำนันตำบลบ้านไทย
หมู่ที่ 5 บ้านชาติ	นายบุญมี แสนสวาท	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 6 บ้านโพนทอง	นายอัมพร พิณทอง	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 7 บ้านโพนทอง	นายบุญ ทวีศรี	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งใหญ่	นายสุนันท์ แก่นสาร	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 9 บ้านทุ่งใหญ่	นายสุรชาติ ตั้งมั่น	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 10 บ้านโนนคู่	นายสนิท บุญสืบ	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 11 บ้านโพนทอง	นายอำคา พิณทอง	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 12 บ้านโพนทอง	นายวาณิช เดชพันธ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ข้อมูลจากระบบข้อมูลตำบล (TCNAP)

1. จำนวนประชากร

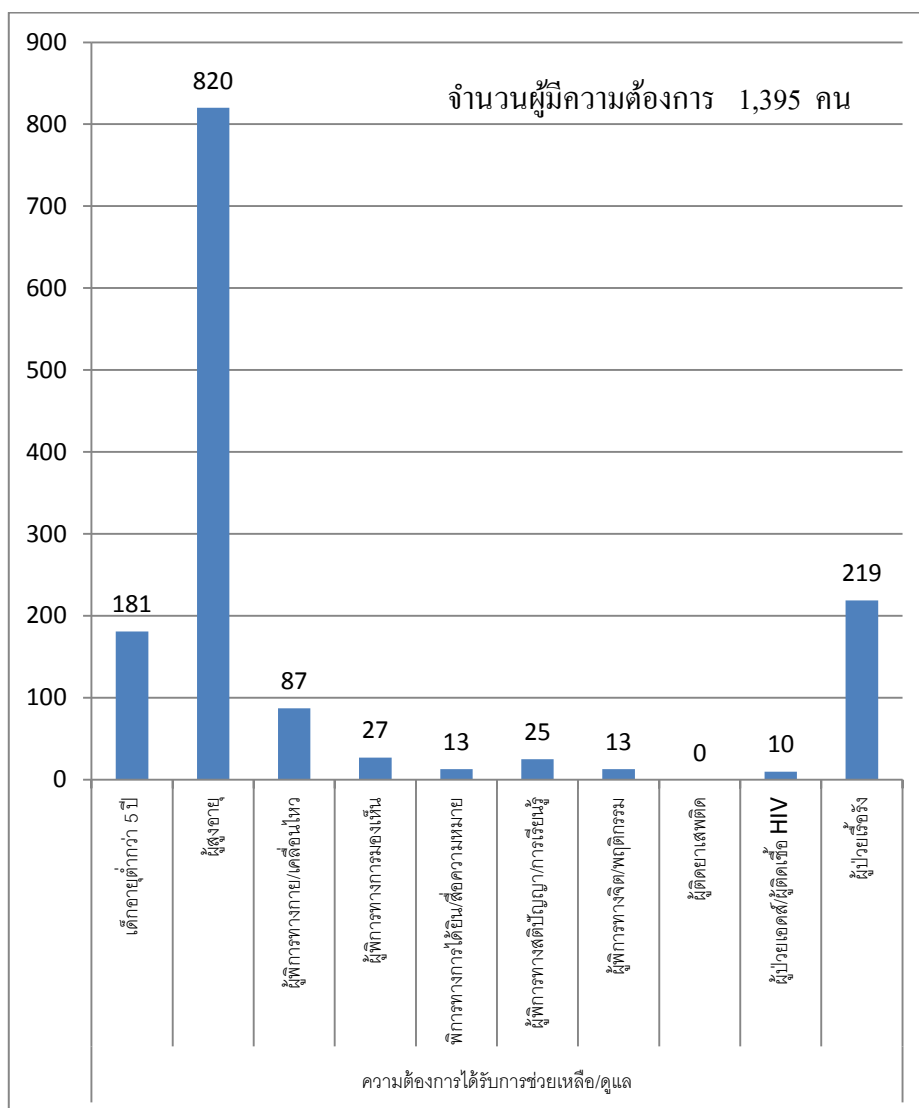

ภาพที่ 4.1 แผนภูมิประชากรตำบลบ้านไทย จำแนกตามช่วงอายุ และเพศ
 จากภาพที่ พบว่าประชากรตำบลบ้านไทย ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยชรา โดยเป็นหญิงและชายใกล้เคียงกัน โดยมีช่วงอายุระหว่าง (60 - 69 ปี) มีจำนวนมากที่สุด

ด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน

นักวิจัยได้ทำการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อที่ 1. คือการศึกษาบริบทผู้สูงอายุพื้นที่ตำบลบ้านไทย อำเภอลำดวน จังหวัดอุบลราชธานี โดยได้นำข้อมูลที่ได้จากระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) ที่ชี้ให้เห็นทุนและศักยภาพ รวมทั้งปัญหาหรือความต้องการของประชาชนในตำบลบ้านไทย มาประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้สูงอายุและกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลบ้านไทย เพื่อมาอธิบายบริบทของผู้สูงอายุพื้นที่ตำบลบ้านไทย

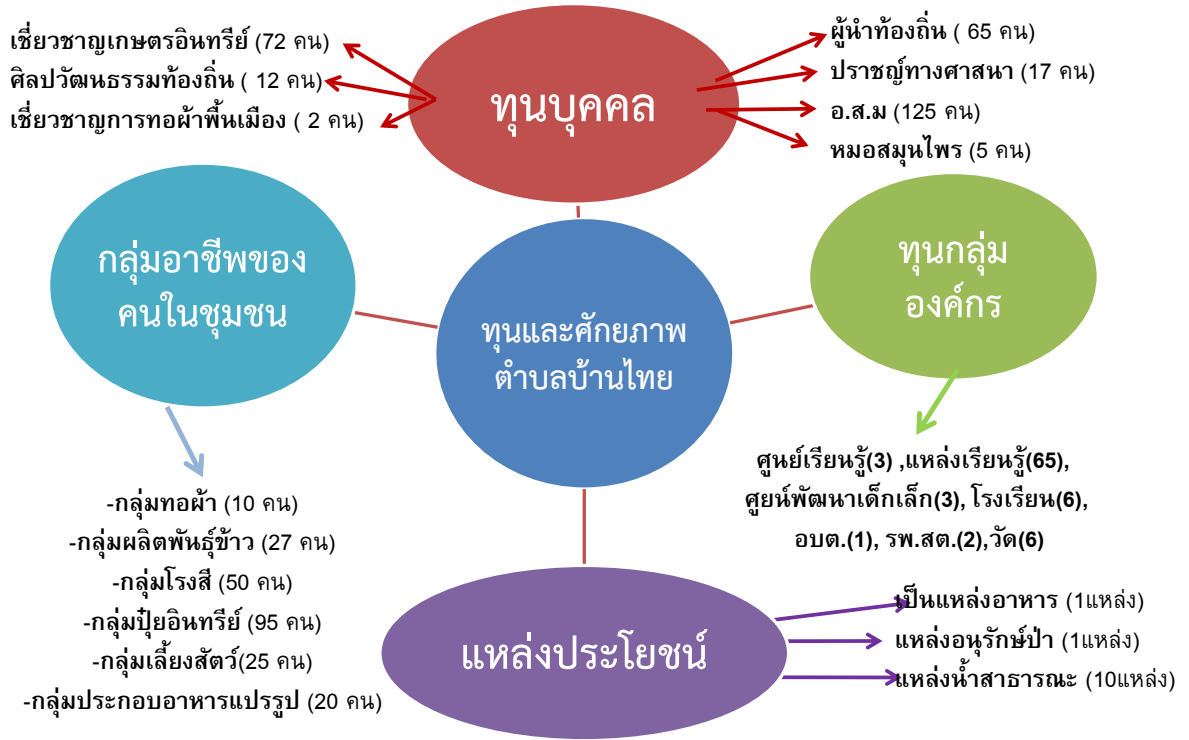
ความต้องการได้รับการช่วยเหลือดูแล

จากภาพที่ 4.2 ความต้องการได้รับการช่วยเหลือ/ดูแล

จากภาพที่ 4.2 พบว่าผู้ที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือดูแล มีจำนวนมากที่สุดคือ ผู้สูงอายุ รองลงมาคือผู้ที่มีรายได้น้อย ที่พบจำนวนน้อยที่สุดคือผู้ติดยาเสพติด

ทุนและศักยภาพตำบล

ภาพที่ 4.3 ทุนและศักยภาพในตำบลบ้านไทย

จากภาพที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าทุนและศักยภาพของตำบลบ้านไทย ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) ทุนบุคคล ที่มากที่สุดคือ อสม. ถึง 125 คน รองลงมาคือผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ 72 คน 2) ทุนกลุ่มและองค์กร ซึ่งมีแหล่งเรียนรู้ถึง 65 แหล่ง 3) ทุนการรวมกลุ่มอาชีพของคนในชุมชน ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์จำนวนมากสุดถึง 95 คน รองลงมาคือกลุ่มโรงสี 50 คน และ 4) ทุนแหล่งประโยชน์ ซึ่งมีทั้งป่าชุมชน และหนองน้ำสาธารณะ

ภาพที่ 4.4 แผนที่ทุนและศักยภาพตำบลบ้านไทย

- ★ ทุนกลุ่มอาชีพ
- 😊 ทุนบุคคล
- 🏠 ทุนกลุ่ม ทุนองค์กร
- ☀️ แหล่งประโยชน์

ทุน/หมู่บ้าน	★	😊	🏠	☀️
1	15	10	5	-
2	17	8	6	-
3	20	11	6	-
4	29	12	6	-
5	10	5	2	-
6	50	14	10	-
7	25	10	10	1
8	24	11	10	-
9	27	9	10	1
10	15	5	5	-
11	39	13	5	1
12	23	12	9	-
รวม	294	120	84	3

จากภาพที่ 4.4 แสดงให้เห็นตำแหน่งของทุนและศักยภาพตำบลบ้านไทย ซึ่งกระจายอยู่ทั้ง 12 หมู่บ้าน ซึ่งจะพบว่ากลุ่มอาชีพมีจำนวนมากที่สุด รวมถึง 294 คน รองลงมาคือทุนบุคคลที่เป็นคนเก่ง คนนำ คนสำคัญมีทุกหมู่บ้านรวม 120 คน ทุนองค์กร หน่วยงาน มี 84 คน และแหล่งประโยชน์มีเพียงบางหมู่

จากระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) ในด้านประชากรจะพบว่า ประชากรตำบลบ้านไทย มีจำนวน 1,337 ครัวเรือน ประชากร 5,434 คน ชาย 2,632 คน หญิง 2,802 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 60-65 ปี โดยเป็นหญิงและชายใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 46.12 มีการประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพเสริมส่วนใหญ่คือรับจ้างหรือบริการ ผู้ที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือดูแล มีจำนวนมากที่สุดคือ ผู้สูงอายุ จำนวน 820 คน รองลงมาคือผู้ป่วยเรื้อรัง 219 คน

ทุนและศักยภาพของตำบลบ้านไทย ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) ทุนบุคคล ที่มากที่สุดคือ อสม. ถึง 125 คน รองลงมาคือผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ 72 คน 2) ทุนกลุ่มและองค์กร ซึ่งมีแหล่งเรียนรู้ถึง 65 แห่ง 3) ทุนการรวมกลุ่มอาชีพของคนในชุมชน ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์จำนวนมากที่สุดถึง 95 คน รองลงมาคือกลุ่มโรงสี 50 คน และ 4) ทุนแหล่งประโยชน์ ซึ่งมีทั้งป่าชุมชน และหนองน้ำสาธารณะ ซึ่งจะเห็นได้ว่าตำบลบ้านไทยเป็นตำบลที่ทุนและศักยภาพของบุคคลและแหล่งประโยชน์จำนวนมาก สอดคล้องกับที่นักวิจัยได้ทำการลงพื้นที่เพื่อสังเกตบริบทของชุมชนและสังคมผู้สูงอายุ ที่พบว่าผู้สูงอายุในชุมชน มีความรู้ความสามารถอยู่จำนวนมาก ผู้สูงอายุมิการร่วมกลุ่มทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอยู่หลายกลุ่มอาชีพ อันเนื่องมาจากชุมชนมีความเข้มแข็งสามัคคีรักใคร่กันโดยมีรากของวัฒนธรรมและทุนทางสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ผู้สูงอายุในชุมชนสามารถรวมกลุ่มประกอบอาชีพได้หลากหลาย เช่น กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มทำหมอน กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหม กลุ่มทำพานบายศรี กลุ่มแทงหยวกกล้วย เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ดี จากข้อมูล (TCNAP) จะพบว่าผู้สูงอายุคือกลุ่มบุคคลที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือมากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ อันเนื่องมาจากแนวโน้มเชิงโครงสร้างประชากรที่ต้องดูแลใน 10 ปีข้างหน้า คือกลุ่มผู้สูงอายุที่จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชน จำเป็นที่จะต้องมีแผนการดูแลเชิงรุก โดยในปัจจุบัน มีผู้สูงอายุ จำนวน 1,301 คน ซึ่งเป็นจำนวนประชากรในช่วงวัยที่มากที่สุดเมื่อเทียบกับช่วงวัยอื่นๆในชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหากับชุมชนตามมา

จากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้สูงอายุ เพื่อสะท้อนสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลบ้านไทย เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2560 สถานที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีผู้เกี่ยวข้องทุกระดับได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ อสม. ประธานชมรมผู้สูงอายุ ตัวแทนฝ่ายบริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้านผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ และนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ศึกษา จนสามารถแตกประเด็นสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุพื้นที่ตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ออกมาได้ดังนี้

1. บริบทของผู้นำกลุ่มผู้สูงอายุ

1.1 ลักษณะผู้นำที่ผู้สูงอายุต้องการ

- มีวิสัยทัศน์
- มีความคิดสร้างสรรค์
- การปรับตัว และเป็นคนขยัน
- รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- เป็นที่ปรึกษาที่ดี (เป็นคนกลางในการปรับตัว)

2. การส่งเสริมรายได้ระดับครัวเรือนโดยอินเทอร์เน็ต

- 2.1 กลุ่มอาชีพมีอะไรบ้าง
- 2.2 สถานการณ์ปัจจุบัน
 - ขายเอง, ผ่านพ่อค้าคนกลาง
- 2.3 การขยายช่องทางการจำหน่าย
 - การขยายผ่านระบบออนไลน์
- 2.4 แนวทางการขยายช่องทางการจำหน่าย
 - การจำหน่ายผ่านหน่วยงานภาครัฐ
 - การส่งเสริมการขายผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต

3. แนวทางการสร้างรูปแบบกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วม

- 3.1 สถานการณ์กลุ่ม
 - ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม
 - จัดตั้งกลุ่มแล้ว แต่ยังไม่เข้มแข็ง
- 3.2 ปัญหา
 - ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง
 - ช่องทางการจำหน่าย
 - แหล่งทุน
- 3.3 ความต้องการ
 - การฝึกอบรมอาชีพ
 - การส่งเสริมอาชีพ
 - การรองรับของตลาด
 - วิทยากรสอนทำดอกไม้จันทน์

4. แนวทางส่งเสริมสุขภาพด้านสังคมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

- 4.1 ปัญหาและความต้องการ
 - ปัญหาด้านสุขภาพ (เบาหวาน, ความดันโลหิตสูง, ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ, โรคซึมเศร้า, โรคประจำตัว)
 - ปัญหาด้านเศรษฐกิจ (รายได้ไม่เพียงพอ, ไม่มีเงินออม)
 - ปัญหาของผู้สูงอายุ (ผู้สูงอายุอยู่ตามลำพัง, ลูกหลานไม่ดูแล)

5. ความเป็นไปได้ในการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ

5.1 บริบทพื้นที่

5.2 ความเป็นไปได้

- ความเป็นไปได้ เพราะ มีอาสาสมัครที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ บุคลากรมีความพร้อม สถานที่ในการจัดตั้ง และมีวิทยากรในการหนุนเสริม

5.3 แนวทางที่เหมาะสม

- การเตรียมสถานที่ ภูมิทัศน์ให้เหมาะสม
- การเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้สูงอายุ
- การเตรียมตัวของผู้สูงอายุ 57 ปีขึ้นไป
- ปัจจัยหนุนเสริมจาก สสส.
- ความสมัครใจจากผู้สูงอายุ

5.4 กิจกรรมที่อยากให้เกิดในโรงเรียนผู้สูงอายุ

- เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญา
- การเสริมสร้างความรู้ให้ผู้สูงอายุ
- กิจกรรมการรับประทานอาหารร่วมกัน
- กิจกรรมเข้าใจและเข้าถึงผู้สูงอายุ
- การสวมชุดนักเรียนของผู้สูงอายุ
- การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยี

ประเด็นที่ดำเนินการ

นายวิมล นาสารี อดีตข้าราชการครู โรงเรียนโพนทอง หมู่ 7 เกิดเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2487 ปัจจุบันอายุ 73 ปี กำเนิดและเติบโตที่โพนทอง หมู่ 7 ต.บ้านไทย อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี เป็นผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งที่สำคัญๆ ต่อการขับเคลื่อนชุมชนทั้งในช่วงก่อนเกษียณและหลังเกษียณอายุราชการ ซึ่งหนึ่งในตำแหน่งที่สำคัญที่เคยรับมอบหมายก็คือ ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จ.อุบลราชธานี ดำรงตำแหน่งปีอยู่ในช่วง พ.ศ. 2549 – 2553 เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย คนที่สองต่อจาก นายฉลวย ทวีศรี

ปัจจุบันนายวิมล นาสารี ได้พักอาศัยอยู่กับภรรยาและลูกสาวที่ตัวอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีลูกสาว 3 คน ซึ่งลูกสาวคนที่ 2 ก็เป็นครูสอนอยู่ที่ศูนย์เด็กบ้านทุ่งใหญ่ ต.บ้านไทย ทำให้ นายวิมล นาสารี ยังเดินทางมาที่ตำบลบ้านไทยอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพราะยังต้องเป็นที่ปรึกษาให้กับ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย และกลุ่มเครือข่ายต่างๆในชุมชน และรับส่งลูกสาวไป-กลับ ด้วย

จากประวัติภูมิหลังของ นายวิมล นาสารี ซึ่งลูกชายคนโตในบรรดาพี่น้อง 7 คน เป็นคนในพื้นที่บ้านโพนทอง ทำให้มีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อนฝูงและคนรู้จักอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเคยรับราชการครูโรงเรียนโพนทอง ซึ่งเป็นอาชีพที่มีหน้ามีตาในชุมชน ทำให้มีลูกศิษย์ลูกหาที่นับถืออยู่เป็นจำนวนมาก

จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทกลุ่มของผู้สูงอายุต่างๆในพื้นที่ ทั้งกลุ่มอาชีพและกลุ่มการเล่น ก็พบว่าผู้สูงอายุในชุมชนตำบลบ้านไทย เป็นผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถ อยู่

หลากหลายด้านแต่ขาดการรวมตัวในพื้นที่ที่เป็นทางการ และขาดการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นทางการ จากการสัมภาษณ์และสอบถามจากนักวิจัยในพื้นที่ พบว่าในพื้นที่ตำบลบ้านไทย มีชมรมผู้สูงอายุอยู่ทุกหมู่บ้าน จำนวน 12 ชมรม แต่ชมรมผู้สูงอายุประจำหมู่บ้านนั้น ไม่ได้มีการขับเคลื่อนกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุเลย เลยอีกทั้งจากการลงพื้นที่พบว่าพื้นที่ตำบลบ้านไทยยังขาดศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ที่ควรได้รับการดูแลสุขภาพ การพัฒนาอาชีพและทักษะของผู้สูงอายุที่จำเป็น สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในพื้นที่ ว่าผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลบ้านไทย มีความต้องการให้มีสถานที่ที่จะได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมสุขภาพทั้งกาย อารมณ์และส่งเสริมเศรษฐกิจทางรายได้ให้แก่เขา โดยพบว่าขณะนี้ตำบลบ้านไทยยังไม่มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นผู้สนับสนุน และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ของตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์กับผู้บริหารของ อปท. ในพื้นที่ ก็พบว่ามีความอยากจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีเช่นกัน โดยจะให้อยู่ในรูปแบบศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งได้จัดเตรียมสถานที่ไว้แล้ว เหลือแค่ไปซ่อมแซมปรับปรุงตัวอาคารเก่าให้สามารถใช้งานได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ยังติดขัดในเรื่องการบริหารและการจัดตั้งภายใน ทำให้โรงเรียนผู้สูงอายุยังไม่สามารถจัดตั้งได้ จึงเป็นสิ่งที่ทำทนายในการที่จะศึกษาถึงบทบาทของผู้นำที่มีต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มผู้สูงอายุทั้งในรูปแบบของชมรมผู้สูงอายุโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือรูปแบบของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่นำโดย นายวิมล นาสารี